

Hoofd vol mist

theatermonoloog over Alzheimer

naar de werken van Kees Opmeer en Johan Van Oers
in regie van Magda Van der Aa

uitvoerders

tekst Kristel Vranken

muziek Benny Laureyn

info www.kristelvranken.be

Beste organisator,

Met 'Hoofd Vol Mist' hebben we het actuele thema dementie op een toegankelijke manier tot bij de toeschouwer willen brengen.

Een toeschouwer die een gewone theaterliefhebber kan zijn of iemand die van dichtbij betrokken is bij de problematiek van Alzheimer.

Voor beide doelgroepen hebben we geprobeerd om een mooie, beklivende en serene voorstelling te maken.

Het 'productieproces' is niet altijd even makkelijk verlopen. We hebben met pijn in het hart stukken definitief naar de prullenbak moeten verwijzen, we hebben meermaals in doodlopende straatjes gezeten als het erop aankwam om de juiste muziekfragmenten te kiezen. We hebben gevoeld dat de boodschap niet altijd overkwam wat betekende dat we opnieuw moesten beginnen.....

Maar de liefde voor het onderwerp, de goesting om er tegenaan te gaan en het geloof in de voorstelling zijn er op elk moment gebleven. Wij hopen met gans ons hart dat ook u dat zal merken aan het einde van de voorstelling!

Een voorstelling waarbij we zeker niet over één nacht ijs zijn gegaan.

‘Hoofd vol mist’ is een theatermonoloog naar ‘Het Vergeetboek’ van Kees Opmeer en ‘Vlinderpark Alzheimer’ van Johan Van Oers.

In een regie van Magda Van der Aa hebben wij de teksten omgevormd tot een theaterproductie van zowat vijfenzeventig minuten.

De live gespeelde saxofoonmuziek zorgt voor rustpunten maar geeft aan de emoties ook net dat ietsje extra.

De voorstelling bestaat uit twee verhaallijnen die door elkaar lopen. Enerzijds heb je het persoonlijke verhaal van een kleindochter die vertelt over het proces dat haar oma doormaakt. Anderzijds is er het verhaal van ‘de’ persoon met dementie en zijn/haar verwanten. We hebben dit bewust onpersoonlijk gehouden zodat iedereen zich in deze personen kan verplaatsen/terugvinden waardoor het verhaal plots weer heel persoonlijk kan worden. Her en der zitten er gedichten verwerkt in het verhaal die met weinig woorden de nagel op de kop slaan.

‘Hoofd Vol Mist’ is niet gemaakt door ervaringsdeskundigen. Maar het script is wel binnenstebuiten, ondersteboven, van voor naar achter en van achter naar voor onder handen genomen door ervaringsdeskundigen, neuropsychologen, mensen van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen (Jurn Verschraegen) en door de twee oorspronkelijke auteurs.

Het was voor ons, makers van ‘Hoofd Vol Mist’, heel belangrijk om een voorstelling te maken die ook toeschouwers met diezelfde achtergrond als wij (geen, wat betreft dementie) kon boeien. Wij wilden geëngageerd theater brengen over een onderwerp dat alsmaar actueler wordt in onze samenleving.

Op dit moment leven er, in ons land alleen al, meer dan

202 000 mensen die lijden aan dementie. als er geen doeltreffend geneesmiddel gevonden wordt, zal dit cijfer tegen 2050 opgelopen zijn tot 350 000. Wereldwijd gezien lijden er meer dan 35 miljoen mensen aan de terreur van Alzheimer. Eén op drie van hen zijn vrouwen.

Met deze cijfers in het achterhoofd vonden wij het hoog tijd worden dat ook de nietsvermoedende cultuurliefhebber eens met zijn neus op de feiten werd gedrukt. Maar zonder dat hij of zij daarom van enig vakjargon op de hoogte moest zijn. Wij wilden een voorstelling maken die ook deze mensen tot op het bot kon raken.

Maar we wilden wel een voorstelling maken die realistisch en juist in elkaar stak. Vandaar dat het voor ons ook heel belangrijk was dat mensen met de nodige bagage over het onderwerp hun goedkeuring gaven voor het script. Want onze voorstelling moest ook zeker bedoeld zijn voor mensen met ervaring met de ziekte.

Wat kost 'Hoofd Vol Mist' u als organisator?

Wij vragen €600 + verplaatsingskosten (0,50€/km). De voorstelling kan gespeeld worden zonder extra belichting maar het is natuurlijk altijd sfeervoller met de juiste belichting. Wij kunnen voor het lichtplan zorgen maar de belichting zelf, het hangen en het bedienen komt voor rekening van de organisator.

Greep uit het script:

Telefoon gaat weer over. Echte telefonische opname.

“Is Mil bij u?”

“Hoe bedoelt ge?”

“Ik weet niet waar hij is. Ik heb hem de hele dag al lopen zoeken.”

Ik ruik angst in haar stem. Ik zie ik haar door de verschillende kamers lopen, achter in de tuin staan roepen.

“Oma, Mil is gestorven, opa is dood.”

“Ach ja...ja,” .

Oma zoekt in haar gedachten. Ze zoekt en zoekt *“Natuurlijk...natuurlijk...opa is dood,”*.

“Ja oma.... hij is dood.....al twintig jaar”

“Ja, ja, natuurlijk. Bedankt meisje, bedankt. Ik ga slapen.” **Zorgen dat ik in de hoek van oma sta, dan naar B en zo naar midden voor**

Toon sax

Midden

We staan met oma klaar om naar 't graf van opa te gaan. We hebben haar met veel moeite in haar zondagse kleren gepraat. We staan met onze bloemen op het terras, op 't punt om te vertrekken. Maar oma wil nog even naar binnen. 't Lijkt dringend. Ik volg haar. Onder aan de trap roept oma naar boven: “Mil, we zijn even weg. Ik ben zo weer terug.”

Muziek

Moderne hoek zitten

Iemand die dementeert heeft in het begin een bepaald voorgevoel dat hem iets overkomt, iets dat hem beangstigt. Een gevoel van vaak 'in de fout te gaan' dat bovendien voortdurend wordt bevestigd door negatieve commentaren van familieleden. Commentaren die soms de vorm aannemen van regelrechte verwijten. Met als gevolg dat de persoon met dementie zich als een egel in zijn schulp terugtrekt.

...

Muziek speelt verder naar moderne hoek

"Het gaat om Alzheimer." zei de dokter na afloop van het onderzoek. Hij formuleerde de zin met een zekere schroom. De boodschap drong niet door. Ze hoorde alleen de voorzichtigheid waarmee hij zijn mededeling deed. En tegelijkertijd werd er een golf van herinneringen en gedachten in haar wakker: een picknick op een bankje dicht bij de roze flamingo's in de dierentuin, een reep chocolade tussen t-shirts in een rugzak, haar warme adem in haar oor in de wachtzaal van de tandarts dat het allemaal wel mee zal vallen...

Vanaf haar bezoek aan de dokter wilde ze de ziekte in het hoofd van haar moeder tot in de kleinste details kennen. Twee dagen na het bezoek belde ze hem weer op om te vragen waarom hij zo aarzelend gesproken had.

"Ja, wat kan ik daarop zeggen." antwoordde hij. "Het is natuurlijk niet niks wat u te wachten staat. Laat ik het zo stellen: uw moeder zal meer en meer afhankelijk worden van haar omgeving. En geleidelijk aan veranderen in een hulpeloos wezentje, met de nadruk op tje. Hoeveel weegt u moeder nu?"

"Twee weken geleden, bij de huisdokter, nog zo'n 78 kilo."

"Aan het einde van de ziekte kan ze misschien nog 35 kilo wegen, mevrouw."

Hij koos zijn woorden zorgvuldig. Zijn verhaal zal vol met termen als atrofie, hersenschors, eiwit, degeneratief, chronisch devaluerend,

Die kende ze ondertussen allemaal van internet.

"Begrijpt u?" vroeg hij na een tijdje. "Als u mij nu wil verontschuldigen? Ik heb nog een wachtkamer vol met patiënten."

Muziek midden staan idem begrafenis

...

“Ik heb een verrassing voor u, oma.”

“Gaan we naar Mil?”

“Neen, dat doen we een andere keer. nu gaan we samen lekker iets eten. Voor uwe verjaardag.”

“Ben ik dan jarig?”

“Pas geweest. Ik ruik zelfs mijn cadeautje.”

“Ik riek niks.”

“Oma, ge hebt dië reuk toch van mij gekregen?”

“Dankuwel. Is Mil ook op mijn verjaardag geweest?”

“Mil is zot van lekker eten.”

“Wat neemt u?”

“Ik neem videe, gij ook?”

“Ik weet niet wat dat is.”

“Plezant hé? Zo samen met spinnekop” .

“Met spinnekop?”

Ze keurt haar videe langs alle kanten.

“Ja spinnekop, uw kleindochter.” Ik probeer het elke keer opnieuw. Misschien helpt het.

Oma neemt voorzichtig kleine hapjes van haar videe.

“Is het lekker?”

“Ik krijg het niet weg. Mijn gebit doet pijn.”

“Maar videe is toch zacht.”

“Ja uw gebit is nog goed.”

En dan zomaar ineens neemt oma haar kunstgebit uit haar mond.

“Kijk hier zit een scherp randje.”

“Ik zie het, oma. Doe nu alles maar weer in uw mond.”

“In de oorlog at ik alles. De oorlog is toch voorbij he?”

“Al lang oma.”

“Ik zie hier ook geen soldaten.”

Ik leg mijn hand op oma's hand. “Vindt ge 't eigenlijk wel leuk hier?”

“Ik mis Mil zo!”

Muziek

...

Greep uit de reacties:

Recensie Geert Vanhassel

'Een niet voor de hand liggend thema zoals 'Alzheimer' toch durven aansnijden in je eentje. Kristel Vranken deed het gisteravond met verve in CC Den Egger in Scherpenheuvel met naast haar enkel saxofonist Stefaan Daems die voor een gepaste (soms koude en dan weer melancholische) soundtrack zorgde. Voor mensen die af te rekenen hebben met Alzheimer in de familie moet de voorstelling pijnlijk herkenbaar zijn geweest en toch hoopgevend en relativerend. Maar ook voor buitenstaanders geeft de voorstelling een beeld van deze vreemde gast die aan je tafel komt zitten en nooit meer weggaat. Kristel Vranken weet haar emoties perfect te doseren waardoor het verhaal perfect verteerbaar blijft.... '

'...'k zal maar direct met de deur in huis vallen : wij vonden het heel erg goed! Zeer herkenbaar, echt de realiteit! Ik hoorde van een aantal mensen dat het "zwaar" was, dat gevoel had ik niet.... Echt de moeite...'

'...pijnlijk tragisch onderwerp, menselijk ingeleefd, aangrijpende momenten, sober gehouden, confronterend, een spiegel van de toekomst voor sommigen onder ons.'

'...de verschillende hoofdrollen innig vertolkt! Heb er ongemakkelijk van genoten'

'...ik weet niet of jou dat overkomen is, maar ik had in je voorstelling zeker het gevoel van wel. Zo natuurlijk kwam het over dat zelfs mijn dochter de dingen vergeleek met haar demente oma. Super mooi!'

'...Prachtig gedaan gisteren. Heb je gehoord hoe muisstil het was in de zaal? Iedereen hing aan uw lippen...

Mij persoonlijk heeft hetgeen je vertelde, enorm ontroerd... ons ma ligt momenteel in het ziekenhuis en ik vrees dat we er ook ernstig mee rekening moeten houden dat het "monstertje" dementie zijn kop opsteekt. Maar dikke proficiat en ik hoop dat je nog veel mensen kan raken of troosten met je verhaal!!!'

'...een hele dikke proficiat met hoe je dit hele project voor mekaar gekregen hebt! De commentaren die ik achteraf heb gehoord waren heel mooi, oprecht en zeer hartverwarmend. Hoe je de voorstelling brengt is echt aangrijpend.'

- '... alles klopte. De afwisseling in de stukjes, de muziek, alles. 500 man doen zwijgen en luisteren en af en toe snotteren en glimlachen....'

Waar al gespeeld?

Speellijst 2024:

- 19/02/2024 WZC St. Lucia, Turnhout
- 17/09/2024 GC De Wildeman, Herent
- 04/11/2024 OC De Buiting, Paal

Speellijst 2022:

- 29/09/2022 WZC St. Jozef Wiekevorst om 14.00u en 19.00u

Speellijst 2018:

- 15/10 OCMW Asse

Speellijst 2017:

- 24/01/2017 WZC St. Antonius St. Pieters Leeuw

Speellijst 2016:

- 21/09/2016 CC Zoetegem in Zottegem om 20.00u.

Speellijst 2013-2014:

- 16/09 Bibliotheek van Bocholt Dorpsstraat 2
- 17/10 conferentiezaal van het O.L.V-centrum in Halle, Ninoofsesteenweg 7 ism Het Davidsfonds
- 18/10 Parochiecentrum Schriek ism Het Davidsfonds
- 22/10 Zaal Casino Sint Niklaas organisator CM Waas en Dender

- 07/11 CC Hasselt organisator Okra Limburg
- 19/11 CC Steenpoort, Kerkstraat 115 Dendermonde ism Expertisecentrum Dementie Meander Dendermonde
- 21/11 CC De Werft in Aalst ism Praatcafé Dementie Aalst
- 24/11 CC Cultuurpunt Meeuwen-Gruitrode ism Het Davidsfonds
- 27/11 OC Passendaele , Canadalaan 6 in Passendale ism Het Davidsfonds
- 13/12 CC De Plomblom Ninove ism Het Davidsfonds
- 13/01/2014 Herk-de-Stad ism Okra
- 04/02/2014 zaal Keperenberg, Keperenbergstraat 37 b in Itterbeek ism het OCMW
- 21/02/2014 Zaal Vandervorst, Jan Van Der Vorstlaan 73 Huldenberg ism Het Davidsfonds
- 22/04/2014 WZC d'Eyckenburg, Bergenlaan 5 in Bierbeek ism Het Davidsfonds
- 04/06/2014 Pedic, Coupure 314 in Gent
- 22/09/2014 CC De Vonke, Kortrijk (Heule) ism Praatcafé Dementie
- 23/09/2014 Auditorium Jan Yperman, ziekenhuis Ieper ism Praatcafé Dementie
- 03/11/2014 CC Den Amer, Nijverheidslaan 24 in Diest, ism Okra-academie Diest, CM-gewest Diest, Dementie-café Diest

Wij beseffen maar al te goed dat het niet evident is om op basis van de hierboven verkregen informatie een idee te vormen van onze voorstelling.

Maar wij steken onze hand ervoor in het vuur: deze voorstelling is goed!

Wij kijken al uit naar een mogelijke samenwerking en zijn uiteraard bereid tot het geven van meer uitleg.

Wij hopen snel van u iets te horen!

Stevige groet

Kristel Vranken

Benny Laureyn

www.kristelvranken.be

0471/78.38.48